

Riktlinjer för gemensam organisation för ST/AT-läkare

Landstingsdirektörens stab

November 2017

Dokumentnamn: Riktlinjer för gemensam organisation för ST/AT-läkare		Version: 4.1
Dokumenttyp: Riktlinje	Diarienummer: 2017/01474	
Detta dokument gäller för: Landstinget Blekinge	Funktionsområde: Personal	
Dokumentansvarig: Personaldirektören	Utfärdat av: Ramona Wadman	Beslut av: Jonas Kullberg
Godkänt datum: 2017-11-14	Nästa revidering: 2018-11-14	

Innehållsförteckning

1 Gemensam organisation för ST/AT-läkare i Landstinget Blekinge	3
1.1 Bakgrund:	3
1.2 Syfte	3
1.3 Mål.....	3
1.4 Kravspecifikation för specialistutbildning	4
2 Genomförande av ST	4
2.1 ST-kontrakt.....	4
2.2 Utbildningsplan.....	4
2.3 Utbildning	4
2.4 Ledarskaps-ST	5
2.5 Forsknings-ST	5
2.6 Kvalitetsgranskning	5
2.7 Likabehandling	6
3 Aktörer och ansvarsfördelning kring ST.....	6
3.1 Studieledningsgrupp:	6
3.2 ST-läkarens uppdrag är att:	6
3.3 Handledarens uppdrag är att:	7
3.4 Verksamhetschefens ansvar är att:	7
3.5 Studierektors uppdrag är att:.....	8
3.6 Övergripande studierektors uppdrag är att:	9
3.7 Kompetensutvecklingsstrategs uppdrag är att:.....	9
3.8 Förvaltningsledningsansvar är att:	9
3.9 Landstingsledningsansvar är att:	9
4 Aktörer och ansvarsfördelning kring AT.....	9
4.1 AT-läkarens ansvar är:.....	100
4.2 Handledarens ansvar är:.....	10
4.3 Verksamhetschefens ansvar är:.....	110
4.4 Övergripande AT-studierektor.....	11
5 Mätetal.....	121
Referenser	

Gemensam organisation för ST/AT-läkare i Landstinget Blekinge

1.1 Bakgrund

Studieledningsgruppen utgör en sammanhållande funktion inom Landstinget Blekinge för att säkerställa att AT- och ST-läkarna får en god kvalitet på tjänstgöring samt gemensamma obligatoriska utbildningar.

Ett organiserat samarbete behövs inom landstinget mellan studierektorerna, kompetensutvecklare och ansvarig inom landstings- och förvaltningsledningarna för att ta fram behov av utbildningar samt kvalitetssäkra och utveckla dessa.

Med en tydlig organisation och definierade resurser, kan våra AT- och ST-läkare och verksamheten få hjälp med planeringen av utbildningar. Detta innebär att såväl ST-läkare som verksamhet får bättre överblick över ingående utbildningsmoment och kurser under ST vilket såväl den enskilde ST-läkaren som verksamheten gynnas av. En fast årsplanering kan tas fram för de utbildningar som vi arrangerar och på så sätt minimera risk för att utbildningar och annan verksamhet kolliderar.

1.2 Syfte

Landstinget Blekinge ska tillhandahålla hälso- och sjukvård av hög kvalitet till länets invånare. För det behövs engagerade och ansvarstagande medarbetare med hög kompetens och delaktighet. Landstinget ska vara en arbetsgivare med arbetsplatser som attraherar unga läkare under utbildning. Landstinget ska erbjuda en utvecklande arbetsmiljö som står för lärande och förnyelse.

Specialiseringstjänstgöring (ST) och Allmäntjänstgöring (AT) utgör den viktigaste grunden för den framtida försörjningen av specialistläkare i Blekinge. Syftet med detta dokument är att säkerställa innehåll och struktur för AT och ST i Landstinget Blekinge. Utgångspunkten är Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 1999:5 och 2015:8) samt specialistföreningarnas anvisningar till dessa föreskrifter och målbeskrivningar.

1.3 Mål

- att Landstinget Blekinge tillförsäkras sig om en god kvalitet på sina AT- och ST-utbildningar
- att vara konkurrenskraftig vid rekrytering av AT- och ST-läkare
- att merparten av AT- och ST-läkarna stannar kvar i, samt utvecklar organisationen efter uppnådd specialistkompetens
- att ha en struktur som ger stöd och förutsättningar för AT- och ST-läkaren att utveckla en yrkeskompetens av hög kvalitet
- att så långt det är möjligt och lämpligt anordna egna utbildningar, gärna i samverkan med närliggande landsting

1.4 Kravspecifikation för specialistutbildning

Åtaganden och övergripande mål

- ST ska utformas utifrån Socialstyrelsens föreskrifter. Detta innebär minst fem års tjänstgöring på heltid under handledning.
- ST ska vara styrd utifrån gällande målbeskrivning.
- Vårdgivaren ska ge direktiv och se till att det finns dokumenterade rutiner så att specialiseringstjänstgöringen kan genomföras och regelbundet utvärderas för att säkerställa en hög och jämn kvalitet i specialistutbildningen.
- Vårdgivaren ska vidare ansvara för att varje ST-läkare skall ha tillgång till en studierektor, en handledare samt klinisk handledare. Huvudhandledare samt studierektor skall ha genomgått handledarutbildning och inneha specialistkompetens.
- Vårdgivaren ska ge direktiv och säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för hur verksamheter med specialiseringstjänstgöring regelbundet ska granskas genom externa inspektioner, samt åtgärda eventuella brister som framkommer i inspektionerna.
- ST-läkaren har själv det största ansvaret för genomförande av sin ST och landstinget ska skapa bästa möjliga förutsättningar för detta.

2 Genomförande av ST

2.1 ST-kontrakt

Ett personligt ST-kontrakt upprättas mellan ST-läkare, verksamhetschef, handledare och studierektor enligt rådande mall i Landstinget Blekinge. Kontraktet reglerar förutsättningar, ramar och ansvarsfördelning för hela ST. Kontraktet upprättas inom 1 månad efter anställning av ST-läkaren. Kontrakt gällande ST med inriktning på forskning respektive ledarskap upprättas separat.

2.2 Utbildningsplan

Planen ska beakta utbildningsbehoven utifrån olika aspekter; såsom exempelvis medicinska kunskaper, praktiska färdigheter, kommunikationsförmåga, kliniskt och vetenskapligt förhållningssätt samt samverkans- och ledarskapsförmåga satta i relation till målbeskrivningens krav för vald specialitet.

Utbildningsplanen ska upprättas inom sex månader från tjänstgöringens början och vara godkänd av verksamhetschef, handledare och studierektor. Den ska ange när och hur uppföljning ska ske. ST-läkaren reviderar minst en gång per år utbildningsplanen i samråd med verksamhetschef, handledare och vid behov studierektor. Fortlöpande görs avstämningar mot gällande målbeskrivning inom vald specialitet samt i förekommande fall efterföljande justeringar av ST-läkarens utbildningsplan.

Utbildningsmål ska formuleras inför varje tjänstgöringsavsnitt, både vid tjänstgöring i den egna verksamheten och vid kompletterande tjänstgöring i annan verksamhet. Efter avslutat tjänstgöringsavsnitt ska ST-läkaren få muntlig och skriftlig återkoppling samt intyg till SoS om uppfyllda delmål eller del av delmål.

2.3 Utbildning

ST-läkare ska genomföra teoretiska och praktiska utbildningsmoment enligt målbeskrivningen vid verksamheterna där de tjänstgör och inom specialiteten enligt fastställd utbildningsplan.

På landstingsnivå samordnas och utvecklas utbildningsmoment som omfattar aktuella gemensamma obligatoriska kurser inom flertalet specialiteter. Även utbildningar där det finns kvalitetsmässiga och ekonomiska fördelar att arrangera dem lokalt kan vara aktuella.

En försörjningsplan gällande lokalt och regionalt kursutbud för ST/AT-läkare är framtagen. Planen revideras årligen av studieledningsgruppen utifrån tillgång och efterfrågan på kurser.

2.4 Ledarskaps-ST

Mål:

Att ge läkaren fördjupad kompetens inom ledarskap, kunskap och sjukvårdens organisations och styrning samt ett nätverk inom ledarskap. Att för verksamheten skapa en bredare rekryteringsgrund inom ledarskapsbefattningar.

Rekrytering:

Ansökan skickas till respektive verksamhetschef. Beslut om ledarskaps-ST tas i studieledningsgruppen i samarbete med verksamhetschef och förvaltningschef.

Förutsättningar:

Regleras inom ST-kontraktet för ledarskaps-ST.

Volym:

Målsättningen är ett kontinuerligt antal kring 6-8 ST-läkare för att möjliggöra erfarenhetsutbyte och handledning, undervisning samt regionalt utbildningssamarbete i grupp.

2.5 Forsknings-ST

Mål:

Att ge läkaren fördjupad kompetens inom forskning samt möjlighet att bedriva egen forskning inom ramen för en specialiseringstjänstgöring. Att stärka kompetensen inom forskning och forskningshandledning inom Landstinget Blekinge.

Rekrytering:

Ansökan skickas till respektive verksamhetschef. Beslut om forsknings-ST tas i Studieledningsgruppen i samarbete med verksamhetschef, förvaltningschef och Landstinget Blekinges vetenskapliga råd.

Förutsättningar:

Regleras inom ST-kontraktet för forsknings-ST.

Volym:

Målsättningen är ett kontinuerligt antal kring 4-6 ST-läkare.

2.6 Kvalitetsgranskning

Vid enheter där ST-utbildning bedrivs ska kvalitetsgranskning med hjälp av externa inspektioner göras regelbundet, dock minst vart femte år. Därutöver ska självskattning av enhetens utbildningskvalitet göras minst vartannat år med användning av STINS-verktyget. Ansvaret för att ovanstående granskningar görs åligger verksamhetschefen. Rapport från inspektioner och självskattningar ska tillsändas övergripande studierektor och förvaltningschef.

Som ett led i en intern, kontinuerlig kvalitetsgranskning av ST ska ST-läkaren efter varje separat tjänstgöringsavsnitt lämna feedback på särskilt formulär till verksamheten där tjänstgöringen fullgjorts. Kopia ska lämnas till berörd övergripande studierektor.

2.7 Likabehandling

Landstingets likabehandlingsplan ska beaktas. Vid rekrytering av AT/ST-läkare med utländsk bakgrund eller utbildning åligger det verksamhetschefen att i utformandet av det individuella utbildningsprogrammet ta hänsyn till kulturella och språkliga faktorer som kan påverka individens möjligheter att uppnå inlärningsmålen.

3 Aktörer och ansvarsfördelning kring ST

ST-läkaren har handledaren som sin närmaste kontakt men kan även söka råd från klinikstudierektor och övergripande studierektor om så krävs. Inom respektive klinik ska verksamhetschefen utse en studierektor som har det övergripande ansvaret på kliniken för att, i nära dialog med verksamhetschefen, driva utbildningsfrågor. Som stöd finns en landstingsgemensam organisation för ST/AT. Övergripande studierektor utses av personaldirektör på förslag från förvaltningschefen på respektive förvaltning med syfte att vara en länk mellan ST-läkare och verksamheten men även gentemot förvaltningschefer och Blekinge Kompetenscentrum.

3.1 Studieledningsgrupp:

- utgörs av övergripande studierektorer för ST och AT från Blekingesjukhuset, psykiatri och primärvården, kompetensutvecklare, AT samordnare samt eventuellt AT- och ST-representant.
- verkar för utbildningssamarbete över förvaltningsgränserna inom AT och ST samt främjar regionalt samarbete
- har representant i Södra regionvårdsnämndens arbetsgrupp för utbildningsfrågor
- ansvarar för planering, kvalitetsgranskning och genomförande av gemensamma obligatoriska kurser för AT- och ST-läkare
- delaktig i beslut om beviljande av Ledarskaps samt Forskning – ST.

3.2 ST-läkarens uppdrag är att:

- genomföra sin kompetensutveckling utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och gällande målbeskrivning
- inventera och dokumentera sitt utbildningsbehov
- upprätta och revidera utbildningsplan tillsammans med handledare, verksamhetschef och studierektor
- fortlöpande dokumentera uppnådd kompetensutveckling i det nätbaserade IT-verktyg som landstinget tillhandahåller för ändamålet
- dokumentera handledarsamtal samt kompetensutvecklingssamtal (alternativt ”medarbetarsamtal”) med verksamhetschef
- delta i seminarier och andra gemensamma obligatoriska utbildningar
- planera deltagande i obligatoriska och andra kurser nödvändiga för specialistkompetens i samråd med handledare

- minst tre månader före tjänstgöring på extern arbetsplats ta kontakt med mottagande kliniks utbildningsansvarige för att mera detaljerat planera tjänstgöringen
- minst en gång per år tillsammans med handledare inkomma till verksamhetschef/studierektor med rapport om uppnådd kompetens
- aktivt delta vid och bidra till genomförande av ST-seminarier

3.3 Handledarens uppdrag är att:

- genom regelbunden dialog och återkoppling stödja och uppmuntra ST-läkarens utveckling till specialist
- bistå vid upprättande av ST-kontrakt och utbildningsplan samt vid uppföljning/värdering av dessa
- planera strukturerad och regelbunden handledning
- bistå vid val av kurser och andra utbildningsmoment
- regelbundet följa sin ST-läkare även under sidoutbildningen
- tillsammans med verksamhetschefen ansvara för en kontinuerlig bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling. Denna bedömning ska dokumenteras.
- genomföra årliga uppföljningssamtal med ST-läkaren
- samråda med verksamhetschef och studierektor vid eventuella problem i ST-läkarens kompetensutveckling eller förhållningssätt
- dela ansvaret med verksamhetschefen vid intygande om att utbildningsmålet uppnås
- fortlöpande kontrollera uppnådd kompetensutveckling i det nätbaserade IT-verktyg som landstinget tillhandahåller för ändamålet
- aktivt stödja och värdera ST-läkarens utveckling av konsultationsförmåga
- samråda med övriga medarbetare vid kliniken kring uppnådd kompetens för ST-läkaren, ex. specialistläkarkollegium eller 360 graders-bedömning
- vid fullgjord ST-intyga om uppnådd kompetens enligt målbeskrivningens krav.
- planera och genomföra egen kompetensutveckling som handledare samt delta i gemensamma handledarmöten inom landstinget

3.4 Verksamhetschefens ansvar är att:

- i samråd med ST-läkaren utse handledare samt ansvara för att ST-kontrakt upprättas
- utse studierektor för verksamheten. För mindre kliniker kan särskild lösning behövas
- ansvara för att årliga utvecklingssamtal genomförs, i syfte att inhämta kunskap kring ST-läkarens kompetensutveckling
- tillse att regelbunden och strukturerad handledning genomförs av specialistkompetent och handledarutbildad läkare under hela ST-tiden

- tillse att tid anslås för kompetensutveckling, i vilken ingår handledning, utvecklingssamtal, auskultationer, sit in, kurser, seminarier, tid för studier, dokumentation samt kvalitets- och utvecklingsarbete och skriftligt individuellt arbete i enligt vetenskapliga principer
- ST-läkaren ges möjlighet till erforderlig tjänstgöring för att uppnå målbeskrivningens krav
- ST-läkaren ges möjlighet att följa verksamhetens ordinarie utbildningsprogram, delta i erforderliga kurser och utbildningar samt delta i ST-seminarier
- ST-läkaren får god inblick i verksamhetens ledning och organisation samt inblick i klinikens roll i hälso- och sjukvården
- tillsammans med handledaren ansvara för kontinuerlig bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling. Denna bedömning ska dokumenteras.
- svara för att extern kvalitetsvärdering av klinikens utbildningsverksamhet sker var 5:e år och i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. STINS (intern) samt SPUR (extern) samt åtgärdandet av eventuella brister.
- verksamheten organiseras på ett sådant sätt att en så stor del som möjligt av utbildningen kan ske inom landstinget Blekinge.
- använda det nätbaserade verktyg som landstinget tillhandahåller för dokumentation och planering av ST
- tillse att handledare utses för vid kliniken sidoutbildande läkare

3.5 Studierektors uppdrag är att:

- tillsammans med klinikens ST-läkare upprätta plan för och genomföra ST- seminarier
- vid behov granska att utbildningen har skett enligt plan
- bistå ST-läkaren och handledare vid upprättande och revidering av utbildningsplan
- se till att introduktionsprogram efterföljs
- kontrollera att handledarna har för området relevant kompetens
- vara klinikens kontaktperson för vid kliniken sidoutbildande läkare
- vid eventuella problem avseende handledning eller tjänstgöring bistå ST-läkare, handledare och verksamhetschef
- i förekommande fall ge synpunkter på deltagande i externa kurser
- använda det nätbaserade verktyg som landstinget tillhandahåller för dokumentation och planering av ST
- stimulera till att regelbundet diskutera lärande och handledning inom kliniken
- arrangera regelbundet återkommande specialistkollegium för den fortlöpande kompetensbedömningen av klinikens ST-läkare
- vid behov medverka till bedömning av huruvida ST-läkaren uppfyller kraven för specialistkompetens
- initiera kvalitetsgranskning via STINS, SPUR
- ansvara för uppdatering av kliniks specifik ST-hemsida

- anordna handledarträffar

3.6 Övergripande studierektors uppdrag är att:

- på en övergripande nivå verka för att ST genomförs med god kvalitet
- vid behov värdera det personliga ST-kontraktet och utbildningsplanen
- kvalitetssäkra ST genom medverkan vid granskning enligt socialstyrelsens föreskrifter
- vid problem avseende handledning eller tjänstgöring bistå ST-läkare, handledare, verksamhetschef och studierektor
- vid behov medverka till bedömning av huruvida ST-läkaren uppfyller kraven för specialistkompetens
- tillsammans med kompetensutvecklare utarbeta lokala utbildningar för ST-läkare
- planera utbildningsaktiviteter för ST-läkare och handledare och vara stödfunktion vid ST-seminarier och handledarmöten
- uppdatera intern och extern ST-hemsida
- medverka vid nationella, regionala och landstingsgemensamma möten
- arbeta i dialog med förvaltningschefer, verksamhetschefer, klinikstudierektorer, fackliga representanter samt ST-läkare
- delta i marknadsföring och rekrytering
- anordna gemensamma studierektorsträffar
- ta initiativ till kvalitetshöjande åtgärder inom ST-utbildningen

3.7 Kompetensutvecklingsstrategs uppdrag är att:

- tillsammans med övergripande studierektorer utarbeta och genomföra gemensamma utbildningar för ST-läkare

3.8 Förvaltningsledningsansvar är att:

- delta i regelbundna möten med övergripande studierektorer
- ansvara för att planera och rekrytera specialist- och utbildningsläkare inom beslutade budgetramar och fastställd plan för AT- och ST.

3.9 Landstingsledningsansvar är att:

- ha det övergripande ansvaret för landstingets läkarförsörjning

4 Aktörer och ansvarsfördelning kring AT

Allmäntjänstgöringen (AT) skall utformas efter Socialstyrelsens föreskrifter och gällande målbeskrivning. Den skall bestå av utbildning samt läkararbete under professionellt ansvar. Landstinget Blekinge ska även för AT-läkarna vara en attraktiv arbetsgivare då AT-läkarna är av

betydelse för landstingets långsiktiga läkarförsörjning. En organisation för ST-läkarna gynnar även AT-läkare och verksamheten då gemensam planering lättare kan ske.

4.1 AT-läkarens ansvar är:

- att delta i kliniskt läkararbete under professionellt ansvar
- att delta i schemalagda teoretiska utbildningar
- att genomföra medbedömning ("sit-in") med specialistkompetent läkare annan än handledaren
- att dokumentera uppnådd kompetensutveckling
- att aktivt delta i handledningstillfällen med handledaren och stämma av uppnådda utbildningsmål mot målbeskrivningen för AT
- att medverka i kompetensutveckling på arbetsplatsen

4.2 Handledarens ansvar är:

- att genomföra regelbundna schemalagda handledarsamtal minst varannan vecka med AT-läkaren.
- att tillsammans med AT-läkaren stämma av uppnådda utbildningsmål mot målbeskrivningen för AT
- att följa och stötta AT-läkarens professionella utveckling
- att samråda med verksamhetschef/medicinskt ledningsansvarig inför godkännande av tjänstgöringen
- att regelbundet delta i handledarträffar och fortbildning för handledare

4.3 Verksamhetschefens ansvar är:

- att utföra den praktiska, kontinuerliga arbetsledningen och där tillse att det skapas en god miljö för kompetensutveckling både för AT-läkare och handledare
- att tillse att AT-läkaren i god tid erhåller ett introduktionsbrev som beskriver verksamheten och information om preliminärt tjänstgöringsschema
- att tillse att tjänstgöringen inleds med en introduktion till verksamhetens olika delar, dess omfattning samt väsentliga administrativa rutiner
- att tillse att introduktionen berör relevant diagnostisk och terapeutisk utrustning samt information om var medicinska PM och rutiner återfinns
- att tillse att handledare utses för AT-läkare
- att tillse att AT-läkaren får regelbunden schemalagd handledning minst varannan vecka
- att tillse att det finns möjlighet för AT-läkaren att göra medbedömning ("sit-in") med specialistkompetent läkare annan än AT-läkarens handledare
- att det finns inlagt regelbunden tid för självstudier på minimum 4-8 timmar/månad för AT-läkaren

- att AT-läkaren aldrig arbetar ensam utan tillgång till klinisk handledning av legitimerad kollega på enheten
- att AT-läkaren i största möjliga mån ges möjlighet att delta i de gemensamma utbildningstillfällen som erbjuds på kliniken/vårdcentralen
- att det vid ungefär halva tjänstgöringstiden görs en avstämning mot målbeskrivningen och den individuella utbildningsplanen. Vid avvikelser görs förändringar i planen och om nödvändigt för att uppfylla denna beslutas om eventuell förlängning av tjänstgöringen. Om förlängning anses nödvändig underrättas studierektor
- att vid tjänstgöringens slut, i samråd med handledare, intyga om godkänd tjänstgöring.
- att ett avslutande medarbetarsamtal med AT-läkaren sker där tjänstgöringens genomförande belyses. Utvärdering av handledning, arbetsbelastning, schema och introduktion görs.
- att kompetensutveckling för handledare möjliggörs och genomförs
- att handledare för AT-läkare bör ha genomgått handledarutbildning
- om så behövt, delegera delar av ovanstående uppgifter till särskilt utsedd AT-ansvarig läkare för kliniken/enheten. AT-ansvarig läkare skall vara legitimerad och fast anställd.

4.4 Övergripande AT-studierektor

För den övergripande tillsynen av AT-utbildningen skall finnas en AT-studierektor för Blekingesjukhuset, en för psykiatrin och en för primärvården.

AT-studierektors ansvar är:

- att kontrollera att förutsättningarna finns för att genomföra AT med god kvalitet
- att vid problem avseende handledning eller tjänstgöring bistå AT-läkare, handledare och verksamhetschef
- att delta i urval och rekrytering av AT-läkare
- att genom regelbunden information och träffar med handledarna tillse att dessa är informerade om gällande regler och föreskrifter avseende AT-tjänstgöring
- att arrangera regelbundet återkommande övergripande introduktionsveckor för nya AT-läkare
- att arrangera regelbundet återkommande övergripande utbildningseftermiddagar för alla AT-läkare
- att en gång per halvår sammankalla till AT-kollegium där verksamhetschef eller av verksamhetschefen utsedd AT-ansvarig läkare och schemaläggare deltar. AT-kollegiums uppgift är att stämma av AT-läkarnas utveckling och identifiera AT-läkare som behöver särskilt stöd.

5 Mätetal

Följande mätetal ska redovisas minst en gång per år:

- andel av ST-läkarna som kvarstannar i landstinget efter avslutad ST efter fem år (målvärde 75 %)

- andel av AT-läkarna som kvarstannar i landstinget efter avslutad AT efter ett år (målvärde 75 %)
- andel som fullföljer sin ST i Landstinget Blekinge (målvärde 90 %)
- andel huvudhandledare för ST i landstinget som genomgått handledarutbildning (målvärde 100 %)
- andel av ST-läkarna som har skriftliga ST-kontrakt (målvärde 100 %)
- andel verksamheter som genomfört egen värdering enligt STINS¹ de senaste tre åren inom respektive specialitet. (målvärde 50 %)
- andel verksamheter som genomfört extern granskning enligt SOSFS 2015:8, 4 kap 2§ de senaste fem åren (målvärde 100 %)

Referenser

Socialstyrelsens författningssamling SOSFS 1999:5 samt 2015:8

¹ STINS är ett Excelprogram för digital granskning liknande SPUR granskningar.